

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365
4100 AJ Culemborg
tel: 0345-512710
fax: 0345-519849
www.buwa.nl

Bestplan BV
R. van Echtelt
Ploegspoor 12
2033 CT Haarlem

datum: 02 december 2010
ons kenmerk: 10-275/10.07494/EdwBo
uw kenmerk: Kenmerk Gem. Leiden: DIV-2010-9664/ib48710
auteur: ing. K.D. van Straalen
projectleider: ir. E.J.F. de Boer

Notitie brug Haarlemmertrekvaart

Inleiding

Om de bouw van een brug over de Haarlemmertrekvaart mogelijk te maken, wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Hiervoor is een actueel onderzoek naar het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet noodzakelijk.

De gemeente Leiden is samen met de gemeente Oegstgeest bezig met het ontwikkelen van een gezamenlijk bestemmingsplan, waarin de Hugo de Vrieslaan via een brug over de Haarlemmertrekvaart wordt ontsloten op de Oegstgeesterweg.

Het plangebied aan beide zijdes van de Haarlemmertrekvaart tussen de Oegstgeesterweg en de Haarlemmerweg. De westkant van het plangebied bestaat uit een zandtracé met aan de randen begroeiing van ruigte. Aan noordzijde hiervan ligt een sportveld. Het plangebied ten oosten van de Haarlemmertrekvaart bestaat uit een braakliggend perceel omsloten door haagbeplanting met bomen als gewone es en populier. De Haarlemmertrekvaart is een brede watergang met steile oeverbeschoeiing, de vaart bevat langs de randen een begroeiing met gele plomp.

Voor het onderdeel vleermuizen beslaat het onderzoeksgebied een klein gedeelte van de Haarlemmertrekvaart te Leiden. Zowel ten noorden als zuiden langs de vaart staan een aantal bomen die zich binnen het onderzoeksgebied bevinden.

Methodiek

Het plangebied is op 22 juni 2010 bezocht¹. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een schepnet om een indicatie te krijgen van het voorkomen van vissen en amfibieën.

Voor een eerste inschatting van het belang van het plangebied voor vleermuizen is er 12 juni een avondbezoek gebracht aan het gebied ten zuiden van de vaart. Op 16 juli is het gebied ten noorden van de vaart bezocht. In het najaar is het plangebied op 2 en 10 november bezocht. Tijdens alle bezoeken is het gebied onderzocht met behulp van een batdetector. Het veldwerk is uitgevoerd door Rudy van der Kuil van de Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland.

Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector van het type Petterson D100. De inventarisaties zijn te voet uitgevoerd, waarbij het gebied ruim is verkend om ook een indruk te krijgen van vleermuisactiviteiten in de omliggende gebieden.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschikbare informatie over beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht, zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie literatuurlijst) en is gebruik gemaakt van de kennis van de Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland.

Resultaten en effecten

Planten

In het plangebied zijn algemeen voorkomende soorten planten aangetroffen als valeriaan, harig wilgenroosje, gele lis, egelantier en riet. In het plangebied zijn geen strikt beschermde soorten planten (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) aangetroffen. Op grond hiervan is beoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten planten.

Effecten en verbodsbepalingen

Binnen het plangebied komen geen beschermde planten voor. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde soorten ongewervelden aangetroffen. In het plangebied is geen geschikte biotoop aanwezig voor in de regio bekende soorten als platte schijfhoren en groene glazenmaker. In de Haarlemmertrekvaart is geen goed ontwikkelde ondergedoken watervegetatie of krabbenscheer aanwezig. Op grond hiervan is beoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten planten.

Effecten en verbodsbepalingen

Binnen het plangebied komen geen beschermde ongewervelden voor. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden.

Vissen

Uit de omgeving is het voorkomen van de beschermde bittervoorn en kleine modderkruiper bekend (RAVON.nl). Tijdens de visbemonsteringen zijn deze soorten echter niet aangetroffen. Gelet op de aanwezigheid van geschikte biotopen in de Haarlemmertrekvaart, kan niet worden uitgesloten dat deze soorten ook voorkomen binnen het plangebied. Naar verwachting betreft dit slechts lage aantallen, gezien de marginale aanwezigheid van geschikt biotoop binnen het plangebied. De oevers van de Haarlemmertrekvaart binnen het plangebied zijn steil en beschoeid, daarnaast is er een redelijk dikke sliblaag aanwezig. Het plangebied is daarmee niet

van lokaal belang voor deze soorten. De ingreep beslaat daarnaast slechts een zeer klein deel van de Haarlemmertrekvaart.

Effecten en verbodsbepalingen

Binnen het plangebied komen mogelijk kleine modderkruiper en bittervoorn voor. De ingreep tast echter slechts een verwaarloosbaar en marginaal leefgebied van deze soorten aan. In de definitieve planvorming moet wel rekening worden gehouden met deze soorten.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek is de bastaardkikker aangetroffen. Binnen het plangebied komen waarschijnlijk ook de algemeen voorkomende bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander voor. Deze soorten staan in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. De Haarlemmertrekvaart heeft voor deze soorten een functie als voortplantingswater en de ruigte en oevers binnen het plangebied als landbiotoop.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep zal leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van bastaardkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad. Als gevolg van de ingreep worden verbodsbepalingen overtreden voor deze soorten (artikel 11). Voor soorten uit tabel 1 geldt echter een algehele vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De ingreep heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van genoemde soorten uit Tabel 1, omdat de soorten algemeen voorkomen en het aantal dieren dat in het plangebied voorkomt relatief klein is.

Reptielen

In de regio is voorkomen van reptielen niet bekend, het voorkomen van reptielen in het plangebied wordt op grond hiervan uitgesloten.

Effecten en verbodsbepalingen

Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de veldbezoeken zijn geen zoogdieren waargenomen. De oevers en ruigtes in het plangebied hebben waarschijnlijk een functie als leefgebied voor algemeen voorkomende soorten zoogdieren uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet zoals egel, mol, veldmuis, rosse woelmuis en bosmuis.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep kan leiden tot een beperkt verlies van leefgebied, het doden van enkele individuen en vernietiging van verblijfplaatsen van genoemde soorten. Als gevolg van de ingreep worden verbodsbepalingen overtreden voor artikel 9 en 11. Voor soorten uit Tabel 1 geldt echter een algehele vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De ingreep heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van genoemde soorten uit Tabel 1, omdat de ingreep te beperkt is qua omvang en het aantal dieren dat hiermee gemoeid is relatief klein is.

Vleermuizen

De bezoeken voor het vleermuisonderzoek vonden plaats onder de volgende omstandigheden:

Bezoek 1: 12 juni 2010, temperatuur van rond de 18 graden, droog en windstil.

Bezoek 2: 16 juli 2010, temperatuur van rond de 14 graden, droog en windstil.

Bezoek 3: 2 november 2010, temperatuur van rond de 10 graden, lichte regen, windkracht 1.

Bezoek 4: 10 november 2010, temperatuur van rond de 10 graden, droog, windkracht 1.

In totaal werden tijdens deze inventarisatie binnen het onderzoeksgebied drie soorten vleermuizen waargenomen, te weten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) .

Er is waargenomen dat de gewone dwergvleermuis de eerste avonden sporadisch van het onderzoeksgebied gebruik maakt waarbij, gezien het lage aantal dieren van twee tot drie, geen duidelijke vliegrichting was te bepalen. De kans is groot dat deze dieren uit de naast gelegen woonwijk ten noorden van de vaart komen. De ruige dwergvleermuis is slechts eenmaal aangetroffen op 12 juni. De watervleermuis maakt wel redelijk intensief gebruik van het onderzoeksgebied, tijdens de uitvliegperiode kunnen enige tientallen dieren worden geteld. De watervleermuizen zijn afkomstig uit een bekende kolonie op landgoed Oud Poelgeest. Via de aanwezige waterweg, haaks gelegen op de vaart bereiken deze dieren de Haarlemmertrekvaart om vervolgens zowel rechts (centrum Leiden) als linksaf richting (Oegstgeesterkanaal) te vliegen. De meeste dieren vliegen in de richting van het kanaal omdat daar waarschijnlijk meer en betere foerageergebieden liggen.

De inspectie van de bomen leverde aan de noordzijde van het plangebied een populier met zichtbare holten op. In de omgeving van de populier werd tijdens het veldbezoek een ruige dwergvleermuis waargenomen. De kans dat de soort deze boom gebruikt als verblijfplaats is echter uitgesloten, aangezien de holtes worden gebruikt door halsbandparkieten. Gelijktijdig gebruik van holtes door halsbandparkiet en vleermuizen is uitgesloten, aangezien de halsbandparkiet in zijn territorium agressief gedrag vertoont naar andere soorten.

De twee bezoeken in het najaar zijn uitgevoerd om na te gaan of de bomen in en nabij het plangebied ook gebruikt worden als paarplaats. Tijdens deze twee bezoeken zijn alle bomen binnen het plangebied in kaart gebracht. Aan de zuidkant van het kanaal zijn daarbij alleen een paar gewone dwergvleermuizen waargenomen. In de bomen daar zijn geen holtes aangetroffen, de meeste bomen zijn daar ook nog te jong voor. Aan de noordzijde is naast gewone dwergvleermuis ook ruige dwergvleermuis waargenomen, de laatste soort werd roepend waargenomen maar een exacte paarplaats kon niet worden vastgesteld. Aan deze zijde staat er één populier met een aantal holtes, het is niet uitgesloten dat laatstgenoemde soort hier gebruik van maakt. In de omgeving van het plangebied (met name ten zuiden en zuidwesten) staat in aanzienlijke mate oude boomopstanden (bos, park, laanbomen, etc). Dit biedt in ruime mate alternatieve mogelijkheden voor de ruige dwergvleermuis voor paarplaatsen. Omdat er verder ook maar één roepend exemplaar ruige dwergvleermuis is aangetroffen kan worden gesteld dat het plangebied niet als zodanig van functioneel belang is als paarplaats voor vleermuizen.

Samengevat kan dan ook worden gezegd dat er geen enkele aanwijzing is gevonden dat er zich in het onderzoeksgebied kraamkolonies van vleermuizen bevinden. Het gebied wordt in beperkte mate gebruikt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis en in het bijzonder door de watervleermuis als trekroute richting foerageergebied. Als mogelijke paarplaats heeft het geen speciale betekenis.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep heeft geen effect op kolonieplaatsen. Wel dient de Haarlemmertrekvaart als vliegroute en foerageergebied voor watervleermuis en in mindere mate gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Verlichting van de brug en de toe- en afrit van de

brug kunnen van invloed zijn op de geschiktheid van het onderzoeksgebied als vliegroute en foerageergebied. Dit kan leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Bij overtreding van betreffende verbodsbepalingen dient een ontheffing art 75 Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

In het plangebied zijn betrekkelijk algemene soorten broedvogels waargenomen zoals wilde eend, Canadese gans, ekster, kievit en zanglijster. Het plangebied fungeert voor genoemde vogels met uitzondering van de kievit als broedgebied zonder groot belang voor deze soorten. Tijdens de veldbezoeken zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen, voorkomen hiervan wordt op grond hiervan uitgesloten.

Effecten en verbodsbepalingen

De ingreep kan leiden tot een beperkt verlies van leefgebied en vernietiging van nesten van genoemde soorten. In de definitieve planvorming dient met vogels rekening te worden gehouden.

Conclusie en aanbevelingen

Om negatieve effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen wordt geadviseerd de volgende maatregelen te treffen. Door uitvoering van deze maatregelen worden met betrekking tot bittervoorn, kleine modderkruiper en algemene broedvogels geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Ook ten aanzien van vleermuizen kan door het nemen van gerichte maatregelen overtreding worden voorkomen.

- Bij het verwijderen van bomen en/of beplanting dient verstoring van broedvogels te worden voorkomen. Aanbevolen wordt de bomen en/of beplanting buiten het broedseizoen te verwijderen. Het broedseizoen loopt vanaf half maart tot en met augustus. Indien de werkzaamheden binnen dit seizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden de bomen en/of beplanting te controleren op nesten.
- Bij werkzaamheden aan de oevers van de Haarlemmertrekvaart wordt geadviseerd om te werken vanuit één richting, zodat aanwezige vissen kunnen vluchten. Daarnaast wordt geadviseerd om voor aanvang van de werkzaamheden de in het water en op de oever aanwezige vegetatie te verwijderen.
- Bij de herinrichting van de weg/brug zou er ook nadrukkelijk na de verlichting gekeken moeten worden. Het is van belang de verlichting zo in te richten dat lichthinder voor vleermuizen zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door beperking van en het op de juiste manier richten van verlichting.
- De aanwezige holtes in de populier aan de noordzijde van het plangebied is niet in gebruik door ruige dwergvleermuizen. De holtes zijn in gebruik door halsbandparkieten.

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: ooievaar, blauwe reiger, zwarte specht, groene specht, grote bonte specht, middelste bonte specht, kleine bonte specht, steenuil, ransuil, bosuil, kerkuil, oehoe, rode wouw, zwarte wouw, buizerd, wespandief, sperwer, havik, zeearend, torenvalk, boomvalk, gierzwaluw, boerenzwaluw, huiszwaluw, grote gele kwikstaart, raaf, zwarte kraai en roek

- Door de kap van bomen in het gebied ten zuiden en noorden van de vaart kunnen eventuele aanwezige vliegroutes worden onderbroken of in kwaliteit achteruit gaan, geadviseerd wordt om in de nieuwe situatie hier zoveel mogelijk rekening mee te houden door bijvoorbeeld het planten van nieuwe bomenrijen waardoor weer nieuwe verbindingen ontstaan. Ook andere diersoorten kunnen hier dan weer gebruik van maken.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met E.J.F. (Edward) de Boer.

Akkoord voor uitgave:

G.F.J. Smit
Teamleider

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Bestpan BV.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.